

ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੇ. ਜੇ.

ਸਿੰਘੀ ਆਇਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2005 ਦਾ CWP ਨੰ. 1020

ਦਸੰਬਰ 19, 2016

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 226—ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948— ਐੱਸ.21 ਏ (2)-ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 1949— ਨਿਯਮ 29 (xii) ਅਤੇ ਐੱਸ.5 (3)—ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ—ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ—ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ— ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ, ਤੇਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ — ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1999-2000 ਲਈ ਇਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨ ਭਰੀਆਂ — ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 13.03.2002 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਫੰਡ .1,07,387/- ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-S.21 A (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ-ਮਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੈ 2002. , ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ- ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ S.21 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ 29 (xii) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਗੋਖਿਆ ਗਿਆ, ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਪੇਟੈਂਟ ਇੱਕ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ - ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਸਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੋਧ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ/ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਬਹਿਸਯੋਗ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ-ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 29 (xii) ਵਿਚ ਸੋਧ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ S.21-A ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ

ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। TS ਬਲਰਾਮ ਬਨਾਮ Volkart Bros ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਟੀਓ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਪਕੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ, (2010) 1 ਐਸਸੀਸੀ 434 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"18. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਵਾ ਮੈਟਲ ਪਾਊਡਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਟੀ.ਟੀ. ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ "ਸੁਧਾਰਣਯੋਗ ਗਲਤੀ" ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਖੋਜ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀਸੀਈ ਬਨਾਮ ਏਐਸਸੀਯੂ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ "ਸੁਧਾਰਣਯੋਗ ਗਲਤੀ" ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਰਾਏ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 13)

ਅਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

OTHERS (Harinder Singh Sidhu, J.)
ਸੋਧ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ/ਤਮਕ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੀ 15.4.2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯਮ 29(xii) ਦੀ ਸੋਧ ਮਹਿਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21-ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ, ਇਹ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 21-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਕੇ.ਐਲ.ਗੋਇਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੰਦੀਪ ਗੋਇਲ।

ਪੀਯੂਸ਼ ਬਾਂਸਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ') ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਏ(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਧਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948 (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਐਕਟ")।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1999-2000 ਲਈ, ਇਸਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ, ਰੋਪੜ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 13.3.2002 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1,07,382/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ, 1948 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀ, ਰੋਪੜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 30.7.2003 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਮਿਤੀ 15.4.2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਰੂਲਜ਼, 1949 ਦੇ 29(xii) (ਛੋਟੇ "ਨਿਯਮਾਂ" ਲਈ) ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

(4) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਿੜਾਈ ਲਈ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ-ਡੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੇ ਕੇਕ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1-ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1-ਏ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1-ਏ) ਗੈਰ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 5(3) ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਇਸਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਖਰੀਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸੀ ਤਾਂ ਡੀਲਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। 3.5.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੀਆਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 3.5.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਸਾਰੀਆਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1-A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਗੈਰ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ 29(i) ਨੂੰ 9.7.1993 ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਤੋਂ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1-ਏ) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। 3). ਇਹ ਸਿਰਫ 15.4.2002 ਨੂੰ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 15.4.2002 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 15.4.2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 15.4.2002 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1999-2000 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ।

(6) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.04.2004 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ:-

“... .. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ

ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5(3) ਸਮੇਤ 15.3.2002 ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ 29(xi) ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 5 (1-A) ਅਤੇ 5(3) ਦੇ ਅਧੀਨ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ Id ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਵਕੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਮ 29 (xii) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5(1-A) ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 15.4.2002 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੀ ਪੂਰਬਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.8.2004 ਨੂੰ 30.4.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ 2004-2005 ਦੀ ਸੋਧ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ.34 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਨੇ 11.11.2004 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ:-

"8. ਮੈਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 15.4.2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 29 (xii) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪਿਛੇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਲਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 29(xi) ਅਤੇ 29(xii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 29(xi) ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 29(xii) ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡੀਲਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਲਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਯੂਨਿਟ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਯੂਨਿਟ ਸੀ। ਦੋ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿੱਚ ਦੇ ਅਧੀਨ

ਕਲਪਨਾ, ਤਰਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 29(xi) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਅਣ-ਐਲਾਨੀ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ 5(1-A) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 5(ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ 3) ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 29(xii) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 30.4.2004 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਐਲ.ਡੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21-ਏ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰਿਸ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਰਾਏ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਲ.ਡੀ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਇਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤਰਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ।

(9) ਅਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ Ld. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ।

(10) ਸੈਕਸ਼ਨ 21-ਏ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ ਸੈਕਸ਼ਨ 21-ਏ

[ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ]

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, , ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੇਗਾ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ;

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੋਧ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ।

ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 11-ਬੀ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ 63, 64)”

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

(11) **CCE ਬਨਾਮ RDC ਕੰਕਰੀਟ (I) (P) ਲਿਮਟਿਡ**¹ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ

ਅਦਾਲਤ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 ਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਸੀ(2) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗਲਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ

¹ (2011) 12 SCC

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:

"21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। TS ਬਲਰਾਮ ਬਨਾਮ Volkart Bros ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਟੀਓ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(13) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, *ਮੇਪਕੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ* ਬਨਾਮ *ਸੀਆਈਟੀ*² ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"18. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਵਾ ਮੈਟਲ ਪਾਊਡਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਟੀ.ਟੀ. ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ "ਸੁਧਾਰਣਯੋਗ ਗਲਤੀ" ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਖੋਜ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀਸੀਈ ਬਨਾਮ ਏਐਸਸੀਯੂ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਇੱਕ "ਸੁਧਾਰਣਯੋਗ ਗਲਤੀ" ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ

AND

OTHERS (Harinder Singh Sidhu, J.)
 ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੇ ਰਾਏ ਸੰਭਵ ਹਨ. ਕਾਨੂੰਨ⁴ ਦੇ
 ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ
 ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਹੁਣ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੋਧ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਿਛਾਖੜੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਪੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੀ 15.4.2002 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯਮ 29(xii) ਦੀ ਸੋਧ ਮਹਿਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21-ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ, ਇਹ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 21-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 11.11.2004 (ਅਨੇਕਚਰ ਪੀ-8) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 30.04.2004 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ (ਅਨੇਕਚਰ ਪੀ-6) ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(16) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਦਹੀਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ—ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ